۶۰۸۷

۶۰۵

دورهٔ ششم - سال اول
۱۳۷۹-۱۳۸۰
تاریخ چاپ ۱۳۸۰/۲/۳

مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی

شماره ترتیب چاپ: ۵۵۷
شماره چاپ سابقه:
شماره دفتر ثبت: ۲۲۴

گزارش کارشناسی درباره لایحه :

لایحه بخشودگی کلیه مطالبات دولت موضوع لایحه قانونی راجع به اعطای سی میلیارد ریال‌وام بدون بهره به صندوق‌های قرض‌الحسنه جهت توسعه فعالیت‌های کشاورزی و صنعتی و خدماتی - مصوب ۱۳۵۸ - شورای انقلاب و اصلاحیه بعدی آن مصوب - ۱۳۵۹ -

برای شور اول

مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع رسانی مارلیک
شماره: ۱۴۹۹۱
تاریخ: ۸۰/۴/۳

کمیسیون‌های ارجاعی: اقتصادی، قضایی و حقوقی، کشاورزی، آب و منابع طبیعی

شماره‌مسلسل: ۶۰۸۷ کدموضوعی: ۲۰۰

کار: دفتر بررسی‌های اقتصادی
دفتر بررسی‌های حقوقی

معاونت پژوهشی
اردیبهشت ۱۳۷۹

گزارش کارشناسی درباره لایحه:

بخشودگی کلیه مطالبات دولت موضوع لایحه قانونی راجع به اعطای سی میلیارد ریال‌وام بدون بهره به صندوق‌های قرض‌الحسنه جهت توسعه فعالیت‌های کشاورزی و صنعتی و خدماتی - مصوب ۱۳۵۸ - شورای انقلاب و اصلاحیه بعدی آن مصوب - ۱۳۵۹ -

شماره مسلسل: ۶۰۸۷ **کدموضوعی:** ۲۰۰

● پیشینه قانونی در رابطه با لایحه و دلایل عدم کارایی و نواقص آن

اصولاً قانون مزبور در شرایط خاص سال‌های پس از انقلاب و با عجله تصویب گردید. کما این که در کم‌تر از ۷ ماه اصلاحیه‌ای بر آن وارد و بانک صادرات را جایگزین صندوق‌های قرض الحسنه نمود. گرچه طبعاً به دلیل مهاجرت‌های گسترده، فوت و...وصول بخشی از سفته‌های وصول نشده امکان پذیرنگردیده لکن به نظر می‌رسد جهادسازندگی و بانک صادرات نیز احتمالاً به مقتضای شرایط و زمان، پیگیری جدی در این مسأله نداشته‌اند.

حداقل مناسب است در این‌گونه موارد برای امکان اتخاذ تصمیم صحیح و شفاف، آمار وام پرداختی و اقساط لاوصول به طور دقیق و شفاف از سوی دولت بیان گردد و اصولاً عملکرد بانک صادرات از این حیث اعلام شود. به علاوه معلوم نیست که این وام‌ها برای چند سال اعطا شده و به چه دلیل بازپرداخت اقساط این قبیل وام‌ها تا این زمان یعنی قریب به ۲۰ سال به طول انجامیده است.

● بیان مقاصد لایحه

نظر به مشکلات موجود در وصول مطالبات، به نظر می‌رسد که وصول کلیه مطالبات غیرممکن یا در صورت امکان هزینه آن بیش از ارزش مطالبات وصول شده خواهد بود. از این رو دولت تقاضای بخشودگی آن‌ها را نموده است.

● ارزیابی مقاصد لایحه

نظر به بدون بهره بودن وام‌ها، بالابودن هزینه وصول آن‌ها و این که دریافت کنندگان این وام‌ها نوعاً از اقشار ضعیف جامعه بوده‌اند به نظر می‌رسد کمک به اقشار مزبور و کاهش فشار بر دستگاه‌های وصول کننده مطالبات از مقاصد اصلی لایحه باشند.

● تبیین آثار مستقیم و غیرمستقیم ناشی از اجرای لایحه

- جلوگیری از تعقیب بدهکاران؛
- حمایت از تولیدکنندگان روستایی؛
- ایجاد یک سابقه ذهنی برای دیگر بدهکاران مبنی بر این که در صورت عدم پرداخت مطالبات دولت، ممکن است بدهی آن‌ها بخشیده شود.
- جلوگیری از هزینه وصول مطالبات که بیش از درآمد حاصله است.
- کاهش بار دستگاه‌های اجرایی و قضایی.

● ایرادات اساسی وارد برلایحه

مطابق لایحه مذکور خوش حساب‌ها در مقایسه با دیگران تنبیه شده‌اند و یک سابقه ذهنی بد برای وصول مطالبات آتی دولت ایجاد می‌گردد. با فرض این‌که وصول این مطالبات برای دولت دارای هزینه و مشکلاتی باشد، درعین حال بخشودگی تمام بدهکاران نیز خود به نوعی پاداش به افراد متخلف و بدهکارانی است که از ادای دیون خود امتناع نموده‌اند. لذا بهتر است حسب مورد در شرایط اعسار وام گیرنده و عدم امکان پرداخت اقساط در شرایطی مانند فوت و... به تشخیص کمیته‌ای در بانک صادرات این معافیت اعطا گردد و فی الواقع جز درموارد عدم امکان وصول، دامنه این بخشودگی به کلیه افراد تسری نیابد.

● پیشنهادهای مشخص

۱- لااقل به صورت ظاهری هم که شده تصریح گردد که به افراد مزبور هیچ گونه تسهیلاتی در آینده پرداخت نخواهد شد.

۲- متن ماده واحد به صورت زیر اصلاح شود:

«ماده واحده- به بانک صادرات اجازه داده می‌شود به اشخاصی که به موجب لایحهٔ قانونی راجع به اعطای سی میلیارد وام بدون بهره به صندوق‌های قرض الحسنه جهت توسعه فعالیت‌های کشاورزی و صنعتی و خدماتی - مصوب ۱۳۵۸ - شورای انقلاب و اصلاحیه بعدی آن - مصوب ۱۳۵۹ - تسهیلات بانکی دریافت نموده‌اند در صورت عدم امکان بازپرداخت اقساط وام دریافتی، بخشودگی اعطا نماید.

تبصره ۱- موضوع عدم امکان بازپرداخت اقساط وام دریافتی در کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت جهاد کشاورزی، بانک صادرات طرح و در صورت احراز آن به دلایلی نظیر فوت و عدم وجود اموال، مهاجرت، اعسار و عدم امکان بازپرداخت بدهی، به بانک صادرات مجوز بخشودگی اعطا خواهد شد.

تبصره ۲- احکام و اجراییه‌های صادره در صورتی که منتهی به وصول تمام یا بخشی از مطالبات نشده باشد در هر مرحله‌ای به تشخیص بانک صادرات متوقف خواهد ماند.

تبصره ۳- افرادی که به هر دلیلی براساس این قانون مشمول بخشودگی گردند تا ۱۰ سال از دریافت هرگونه تسهیلات بانکی محروم خواهند بود.

تبصره ۴- بانک صادرات مکلف است تا پایان سال ۱۳۸۰ درخصوص وضعیت کلیهٔ وام‌های اعطایی براساس قانون فوق‌الذکر تعیین تکلیف نموده و گزارش عملکرد خود را به کمیسیون‌های اقتصادی، قضایی و حقوقی، کشاورزی، آب و منابع طبیعی اعلام نماید».